

EVROPSKA KOMISIJA
GENERALNI DIREKTORAT ZA ZDRAVJE IN VARNOST HRANE
Direktorat G – Krizno upravljanje na področju hrane, živali in rastlin
Enota G3 – Uradni nadzor in izkoreninjenje bolezni pri živalih

Bruselj
SANCO G3/FB (19.04.2018)

SANTE/7113/2015 - Rev 9

DELOVNI DOKUMENT

Strategija o afriški prašičji kugi za EU

Ta dokument ne predstavlja nujno tudi stališč služb Komisije

Prosimo, upoštevajte, da je bil ta dokument pripravljen samo v informativne in posvetovalne namene. Evropska komisija ga ni sprejela ali kakor koli odobrila, zato se ne šteje, da predstavlja stališča služb Komisije. Evropska komisija niti ne jamči za pravilnost informacij v tem dokumentu niti ne sprejema odgovornosti za kakršno koli uporabo tega dokumenta.

Commission européenne/Evropska komisija, 1049 Bruxelles/Bruselj, BELGIQUE/BELGIJA - Tel. +32 229 91 111
Urad: F101 03/064 Telefon (direktna linija): + 32 2 29 94361

Strategija APK za EU – Rev. april 2018

a) Uvod

Strategija APK za EU je bila pripravljena s ciljem uvesti usklajene ukrepe v odzivu na epidemiološke razmere glede afriške prašičje kuge (APK) v EU.

Strategija APK za EU je namenjena državam članicam, ki jih je ta bolezen prizadela in državam članicam, prostim te bolezni, vendar s tveganjem za vnos bolezni. Namenjena je preprečevanju širjenja bolezni ter končnemu izkoreninjenju bolezni na prizadetih ozemljih. Ta cilj, ki med drugim zadeva metapopulacijo divjih prašičev ter črede domačih prašičev, je treba doseči z uporabo usklajenih ukrepov, prilagojenih posebnostim vsake države članice.

Predvideni so posebni ukrepi, ki se uporabijo ob vnosu bolezni v populacijo divjih prašičev na katerem koli novo okuženem območju, pri čemer se pristop lahko razlikuje med posameznimi območji glede na trajanje prisotnosti bolezni v posameznem območju.

Poleg ukrepov, ki jih predvideva strategija, veljajo tudi dodatne pravne zahteve na podlagi epidemiologije bolezni, in drugi uvedeni ukrepi, kakor je vzpostavitev zaščitenega in nadzorovanega območja/cone, okuženega območja/cone¹, ali ukrepov, predvidenih v regionalizaciji EU glede afriške prašičje kuge (APK)².

Ukrepi v zvezi z upravljanjem populacij divjih prašičev so namenjeni vsem državam članicam EU, s ciljem zagotoviti osnovo za skladen pristop k upravljanju s tem virom divjadi. Celo v odsotnosti APK je potrebno dolgoročno načrtovanje za obvladovanje in nadzor metapopulacij³ divjih prašičev in za zagotavljanje optimalne koordinacije z nacionalnimi viri, vključenimi v ohranjanje divjadi.

Priloga navaja ključna sporočila, prirojena različnim ciljnim skupinam v zvezi z APK; ta sporočila predstavljajo temelj za pripravo nacionalnih kampanj ozaveščanja. Ukrepe, vzpostavljene v tej Strategiji, je treba začeti uporabljati pred koncem leta 2021; revidirajo se glede na razvoj dogodkov znotraj epidemioloških razmer in glede na najnovjša znanstvena dognanja.

1 Direktiva Sveta 2002/60/ES z dne 27. junija 2002 o določitvi posebnih ukrepov za nadzor nad afriško prašičjo kugo in o spremembi Direktive 92/119/EGS v zvezi z nalezljivo ohromelostjo prašičev in afriško prašičjo kugo (UL L 192, 20.7.2002, str. 27).

2 Izvedbeni sklep Komisije 2014/709/EU z dne 9. oktobra 2014 o nadzornih ukrepih za zdravje živali v zvezi z afriško prašičjo kugo v nekaterih državah članicah in razveljavitvi Izvedbenega sklepa 2014/178/EU (UL L 295, 11.10.2014, str. 63).

3 Znanstvena poročila in znanstvena mnenja Agencije EFSA: Znanstveno poročilo o epidemioloških analizah afriške prašičje kuge (APK) v baltških državah in na Poljskem (objavljeno dne 7. novembra 2017); Preiskava na podlagi simulacijske vaje o širjenju APK in nadzoru/obvladovanju divjadi brez upoštevanja človeške neskladnosti z biovarnostjo (objavljeno dne 7. novembra 2017); Epidemiološke analize afriške prašičje kuge (APK) v baltških državah in na Poljskem (objavljeno dne 23. marca 2017); Afriška prašičja kuga (APK) (objavljeno dne 14. julija 2015); Afriška prašičja kuga (APK) (objavljeno dne 7. aprila 2014); Blažilni ukrepi za virus afriške prašičje kuge (APKV) pri divjih prašičih (objavljeno dne 17. marca 2014); Klopi kot vektorji krimsko-kongoške hemoragične mrzlice (KKHM) in APK (objavljeno dne 10. avgusta 2010); Afriška prašičja kuga (APK) (objavljeno dne 22. marca 2010).

b) Ukrepi v zvezi z APK, ki se uporabijo pri domačih prašičih vsaj v območjih, zajetih v Sklepu 2014/709/EU

2.1.1. Prašičje farme so klasificirane v tri kategorije:

- A. *Nekomercialne farme (NKF)*: farme, na katerih se prašiči gojijo samo za pitanje za lastno potrošnjo, in niti prašiči niti njihovi proizvodi ne zapustijo gospodarstva.
- B. *Komercialne farme (KF)*: farme, ki prodajajo prašiče, pošiljajo prašiče v klavnice, ali izvajajo premike z gospodarstva proizvodov, pridobljenih od prašičev.
- C. *Farme s prosto rejo prašičev*: farme, na katerih se prašiči občasno ali trajno gojijo na prostem.

2.1.2. Opredeljene so minimalne biovarnostne zahteve za vsako kategorijo:

I – Biovarnostna merila za nekomercialne farme (NKF):

- a) Prepovedano krmljenje pomij; odstranjevanje živalskih stranskih proizvodov v skladu z Uredbo (ES) št. 1069/2009.
- b) Nobenega stika med prašičem(či) na NKF, s prašiči z drugih gospodarstev, s prašiči v divjini, ali z divjimi prašiči. Prašiče je treba gojiti na način, ki preprečuje kakršne koli neposredne ali posredne stike prašičev na NKF, s prašiči z drugih gospodarstev, s prašiči, ki se nahajajo zunaj ograd farme NKF (v divjini), kakor tudi z divjimi prašiči.
- c) Nobenega stika s katerimi koli deli prašičev, ki se nahajajo zunaj ograd farme NKF (v divjini), vključno z uplenjenimi ali poginulimi divjimi prašiči, njihovim mesom ali stranskimi proizvodi.
- d) Lastnik (ali oseba, ki skrbi za prašiče) mora izvajati ustrezne bio higienske ukrepe, kakor je menjavanje oblačil in škornjev ob vstopu v hlev in ob izstopu iz hleva. Razkuževanje je treba izvajati ob vhodu na gospodarstvo ter ob vhodu v hleve.
- e) Prepoved stikov s prašiči na gospodarstvu vsaj 48 ur po lovskih aktivnostih.
- f) Nepooblaščenim osebam/prevoznim sredstvom ni dovoljen vstop na gospodarstvo (v hleve) z rejo prašičev, in treba je voditi evidenco ljudi in prevoznih sredstev, ki dostopajo v območje reje prašičev.
- g) Zakol na gospodarstvu se dovoli samo pod nadzorom veterinarja.
- h) Nobenih svinj in/ali merjascev, ki se uporabljajo za reprodukcijo, ni dovoljeno gojiti na gospodarstvu (to ne velja za komercialne farme).
- i) Kmetijski pridelki, zelenjava, seno in slama v komercialnem trgovanju imajo zelo nizko zmožnost zadržanja in ohranjanja kužnega virusa APK. Če se šteje, da lokalno pridelana

trava in slama predstavljata tveganje v lokalno prevladujočih pogojih, se izvedejo naslednji ukrepi:

- Prepoved krmljenja sveže trave ali žit⁴ prašičem, razen če niso tretirani za inaktivacijo virusa APK ali uskladiščeni (zunaj dosega divjih prašičev) vsaj 30 dni pred krmljenjem.
- Prepoved uporabe slame⁵ za nastil prašičem, razen če ni tretirana za inaktivacijo virusa APK ali uskladiščena (zunaj dosega divjih prašičev) vsaj 90 dni pred uporabo.

j) Zgradbe na farmah morajo:

- Biti zgrajene tako, da prašiči iz divjine ali druge živali (npr. psi) ne morejo vstopiti v hleve.
- Biti opremljene z razkuževalnimi sredstvi, ali pa je treba vsakokrat zamenjati obutev in oblačila ob vstopu v hleve (in izstopu iz njih).

II – Biovarnostna merila za komercialne farme:

- a) Veljajo ista merila, kot za NKF, ter dodatno še naslednja merila:
- b) Ograja, odporna proti dostopu rejnih živali, postavljena vsaj okoli hlevov in prostorov za shranjevanje krme in nastila.
- c) Biovarnostni načrt, ki ga odobrijo/priporočijo veterinarske službe, v skladu s profilom farme in nacionalno zakonodajo. Ta biovarnostni načrt mora obsegati (vendar ni omejen samo na):
 - Uvedbo čistih/nečistih območij za osebje, ki ustrezajo tipologiji farme (npr. garderobni prostori, tuš kabine, jedilnica).
 - Revizijo, kadar je potrebna, logističnih ukrepov za vstop novih živali na farmo.
 - Podrobne postopke za razkuževanje prevoznih sredstev, okuženih predmetov ter higienska pravila za osebje, ki morajo biti uvedeni in se izvajati.
 - Predpisana pravila o prehrani za delavce na kraju proizvodnje prašičev/na farmi, in prepoved reje prašičev na domu delavcev, če je primerno.
 - Poseben periodično izvajan program ozaveščanja za vse delavce na farmi.
 - Revizijo logističnih ukrepov za zagotavljanje pravilne ločenosti med proizvodnimi enotami. Preprečiti je treba (neposreden ali posreden) stik prašičev z živalskimi stranskimi proizvodi ter z drugimi proizvodnimi enotami.

⁴ Ki izvirajo iz območij, v katerih je bila ugotovljena prisotnost APK.

⁵ Ki izvira iz območij, v katerih je bila ugotovljena prisotnost APK.

- Osnovno notranjo presojo ali samo-ovrednotenje uveljavljenosti biovarnostnih ukrepov.

III – Biovarnostna merila za farme s prosto rejo prašičev:

Prepove se prosta reja prašičev.

2.1.3. Režim inšpekcijskih pregledov in preiskav

Inšpekcijske preglede in preiskave morajo izvajati uradni veterinarji, ali veterinarji pogodbeniki ali posebej imenovani veterinarji veterinarskih služb. Njim v podporo je treba izvajati kampanje ozaveščanja farmskih rejcev prašičev.

Vsaj enkrat na leto je treba izvajati inšpekcijske preglede gospodarstev v območjih iz Priloge k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU. To območje se lahko še razširi na podlagi ocene tveganj, ki jo izvede pristojni organ. Inšpekcijski pregled pomeni, da veterinar, ki pregled izvaja, opravi veterinarski razgovor z rejcem prašičev na farmi, ter vizualni in klinični pregled prašičev. V primeru suma bolezni odvzame vzorce za laboratorijske preiskave. Veterinar med inšpekcijskim pregledom preveri identifikacijo prašičev, biovarnost na farmi, in med popisom populacije prašičev na farmi preveri tudi podatke o lastniku farme.

Preiskave se izvedejo v celotni državi. Načelo preiskav temelji na okrepljenem pasivnem uradnem nadzoru (klinični pregled prašiča ter po potrebi tudi vzorčenje za analizo in dokaz prisotnosti APK).

2.1.4. Periodične kampanje ozaveščanja, ciljno usmerjene za rejce prašičev na farmah (zlasti NKF), je treba izvajati vsaj za obveščanje o strategiji in vlogi rejcev prašičev, za spodbujanje njihove celostne vključenosti v uvedbo in izvajanje biovarnostnih pravil, hitro poročanje in sodelovanje pri uradnem nadzoru.

2.1.5. Izvajati je treba vzorčenje za laboratorijske preiskave

a) V primeru kliničnih znakov, podobnih APK (npr. mrzlica ali hemoragične lezije). Če je potrebno, se vzorčenje ponovi za izključitev APK, kadar se pojavijo specifični klinični znaki.

b) Vsak teden, v obliki virološkega preskušanja vsaj prvih dveh primerov smrti (pujski po odstavitvi ali pujski, starejši od 2 mesecev) v vsaki proizvodni enoti.

c) Kadar znaki, ugotovljeni med pregledom pred zakolom ali po zakolu zbudijo sum pri zakolu na kmetijskem gospodarstvu, vsaj v območju, zajetem v Odločbi Komisije 2014/709/EU.

2.1.6. Laboratorijski presejalni testi

- qRT-PCR iz krvi ali organov je treba vedno izvesti za zgodnje odkrivanje in potrditev prisotnosti APK.
- Ab-ELISA: neobvezen test, čeprav je epidemiološko pomemben (npr. za raziskovalne namene ali za datiranje trenutka vnosa virusa APK).
- IPT (imunoperoksidazni test): potrditveni test za detekcijo protiteles proti APK tako v serumu kot v vzorcih tkivnega eksudata.

2.1.7. Področje uporabe ukrepov

Če zgoraj ni navedeno drugače, se ukrepi izvedejo na področjih, navedenih v Prilogi k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU.

c) *Ukrepi proti APK, ki se uporabijo za divje prašiče*

3.1.1. Ustrezni izrazi in opredelitve pojmov.

Polaganje vab: (krmljenje divjih prašičev, ki ni namenjeno njihovi prehrani): Privabljanje divjih prašičev z omejeno količino krme (npr. koruze) samo za namene lova. Maksimalna količina krme ne sme presegati 10kg/km²/mesec. Položene vabe za divje prašiče nikakor ne smejo predstavljati vira prehrane za ohranjanje populacije pozimi.

Izločitev divjih prašičev: ustrel divjih prašičev z namenom zbiranja, neškodljive odstranitve in uničenja celega trupa živali (brez evisceracije in izkoženja) v kafileriji.

Krmišča/pripomočki za krmljenje drugih vrst divjih živali: (npr. divjih prežvekovalcev): Take točke za krmljenje divjih prežvekovalcev ne smejo biti dostopne divjim prašičem. Krma divjim prašičem ne sme biti vabljiva (npr. seno).

Širše območje za srednjeročne ukrepe (ŠOSU) / Wider Area for Medium Term Actions (WAMTA): na podlagi mnenja Agencije EFSA iz junija 2015, in znanstvenega poročila iz leta 2017, to območje obkroža območja pod omejitvami, kakor so opredeljena v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU, v širini do več sto kilometrov.

Dodatno je za to območje treba upoštevati tveganje za nadaljnje širjenje bolezni v obdobju izvajanja ukrepov (od 2 do 4 let). Po predhodno izvedeni oceni tveganj se to območje vzpostavi okoli že obstoječih območij pod omejitvami, in okoli območij, ki mejijo na tretje države s prisotnostjo APK. ŠOSU se lahko vzpostavi, na podlagi predhodno izvedene ocene tveganj, tudi v državah članicah EU, prostih APK, z namenom predhodnega predvidevanja morebitnega prihodnjega širjenja APK.

Pri vzpostavitvi tega območja je treba upoštevati tudi razširjenost in gostoto obstoječe populacije divjih prašičev ter obstoječe naravne ali umetne epidemiološke pregrade.

3.1.2. Glavne strateške točke

Naslednje točke za obvladovanje in izkoreninjenje APK v populaciji divjih prašičev je treba uporabiti vsaj v območjih pod omejitvami, kakor so opredeljena v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU. Seznam točk:

- a) Polaganje vab je dovoljeno (krmljenje divjih prašičev, ki ni namenjeno njihovi prehrani; omejena količina krme za privabljanje divjih prašičev samo za namene lova, ki ne sme preseči 10kg/km²/mesec).
- b) Prepovedano je krmljenje divjih prašičev za ohranjanje njihove populacije.
- c) Spodbuja se ciljno usmerjeni uplen odraslih in skoraj odraslih samic.
- d) Splošni uplen mora biti uravnotežen med samci in samicami (vsakih po 50 %). Prednost pri doseganju kvot imajo odrasle in skoraj odrasle samice.
- e) Z začetkom od meje med Delom I in Delom II Izvedbenega sklepa Komisije 2014/709/EU, v pasu v Delu II, širokem vsaj 20 km, se izvaja lov kot tak, za preprečitev prekomernih premikov živali. Velikost območij se lahko revidira na podlagi izida analize tveganj.
- f) Uvedejo in izvajajo se minimalne biovarnostne zahteve za lovce.

3.1.3. Ukrepi, ki se izvedejo v novo okuženih območjih

Ukrepi, ki se uvedejo v primeru pojava APK pri divjih prašičih v območju kjer koli znotraj EU, ki predhodno ni bilo okuženo z APK.

- a) Novo okuženo območje⁶ – ob začetku okužbe pri divjih prašičih:
 - i. Popolna prepoved lova na divje prašiče.
 - ii. Omejen dostop do okuženega območja.
 - iii. Posebno usposabljanje za lovce, da se zmanjša verjetnost za nadaljnje širjenje virusa v okolju ter zunaj okuženega območja.
 - iv. Aktivno patroljiranje (usposobljenega osebja) za odkrivanje trupov poginulih divjih prašičev, za okrepitev pasivnega uradnega nadzora.
 - v. Kontejnerji za shranjevanje trupov poginulih divjih prašičev v vsakem lovišču, ali vsaj znotraj okuženega območja, če drugače ni izvedljivo. Na vsaki točki shranjevanja morajo biti na voljo sredstva za čiščenje in razkuževanje.

⁶ Kakor je opisano v Direktivi Sveta 2002/60/ES.

- vi. Biovarnostne ukrepe v loviščih morajo izvajati vse osebe, ki iščejo trupe poginulih divjih prašičev in ravnajo z njimi (npr. preprečevanje morebitne kontaminacije prevoznih sredstev, dvorišč in zgradb).
 - vii. Preskušanje vseh trupov poginulih divjih prašičev.
 - viii. Preverjanje izvajanja biovarnostnih ukrepov na vseh gospodarstvih z rejo prašičev znotraj okuženega območja.
- b) Okuženo območje – po 2-3 mesecih brez ugotovitve primerov APK znotraj predhodno določenega okuženega območja:
- i. Izločanje divjih prašičev, ki ga izvajajo ustrezno usposobljeni lovci. To pomeni, da se trupi živali ne obdelajo (brez evisceracije/izkoženja). Uplenjene divje prašiče je treba dati v plastične vreče, da se zmanjša na minimum tveganje za iztekanje in širjenje tekočin iz živali.
 - ii. Biovarnostni ukrepi so uvedeni in se izvajajo (lovišča izpolnjujejo predpisane biovarnostne ukrepe, ki jih je odobril pristojni organ).
 - iii. Vse izločene živali se neškodljivo odstranijo in uničijo v kafileriji.
 - iv. Aktivno patroljiranje (usposobljenega osebja) za odkrivanje trupov poginulih divjih prašičev, za okrepitev pasivnega uradnega nadzora.
 - v. Lovski pogoni so prepovedani.
 - vi. Popolna prepoved krmljenja (nobenega polaganja vab).
 - vii. Preskušanje vseh najdenih trupov poginulih divjih prašičev ter trupov ustreljenih divjih prašičev.
- c) Okuženo območje – po 4-5 mesecih brez ugotovitve primerov APK (vključno s celotnim poletnim obdobjem):
- i. Lov na divjega prašiča izvajajo ustrezno usposobljeni lovci, dovoli se LOKALNA potrošnja mesa divjih prašičev, po doseženih negativnih rezultatih preskušanja.
 - ii. Veljajo minimalne biovarnostne zahteve za lovce.
 - iii. Lovski pogoni so prepovedani.
 - iv. Popolna prepoved krmljenja (nobenega polaganja vab).
 - v. Preskušanje vseh najdenih trupov poginulih divjih prašičev ter trupov ustreljenih divjih prašičev.

- d) Okoli okuženega območja (okvirno s polmerom 100 km od meje okuženih območij); ukrepi, ki se morajo izvajati ob nastanku okuženega območja:
- i. Treba je močno znižati gostoto populacije divjih prašičev. Da se to doseže, je treba izvajati ciljni uplen odraslih samic, čemur sledi ciljni uplen skoraj odraslih samic (razmerje uplena po spolu je 1 samec : 2 samicama). To je treba izvajati skupaj s popolno prepovedjo kakršnega koli krmljenja (niti za ohranjanje populacije niti za privabljanje živali).
 - ii. Preskus qRT-PCR se izvede na vsaki ustreljeni živali ter vsakem najdenem trupu poginule živali.
 - iii. Preverjanje izvajanja biovarnostnih ukrepov na vseh gospodarstvih z rejo prašičev na podlagi prednostnega zaporedja, ki ga podrobno določi pristojni organ.

3.1.4. Minimalne biovarnostne zahteve za lovce in za vse osebje, ki išče trupe poginulih divjih prašičev ter z njimi ravna:

Te minimalne biovarnostne zahteve mora predvideti pristojni organ; vsaj naslednje vidike je treba vključiti vsakokrat pri lovu na divje prašiče ali pri ravnanju s trupmi poginulih divjih prašičev v območjih pod omejitvami, kakor so opredeljena v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU, ali v območjih s tveganjem:

- a) V vsakem lovišču mora biti na voljo vsaj en posebej za te namene imenovan in odobren obrat za obdelavo uplenjene divjadi. Območje za obdelavo uplenjene divjadi mora biti zaščiten pred nepooblaščenim dostopom ljudi in živali, opremljeno mora biti z vodo, zadovoljivo učinkovitimi razkužili ter opremo za zbiranje odpadnih snovi. Če lovišče ni opremljeno z območjem za obdelavo uplenjene divjadi, je treba uporabljati obrat za obdelavo in predelavo uplenjene divjadi v najbližjem lovišču.
- b) V vsakem lovišču mora biti obrat za obdelavo in predelavo uplenjene divjadi opremljen s hladilnikom (ali s postopki, ki dosegajo enakovredne rezultate pri shranjevanju trupa živali, dokler niso na voljo rezultati laboratorijskih analiz).
- c) Vsakega uplenjenega divjega prašiča je treba zadržati na kraju samem, v lovišču, dokler niso na voljo rezultati laboratorijskih analiz; samo trupe z negativnimi rezultati laboratorijskih analiz je dovoljeno sprostiti v obtok. Za te namene je treba vsak posamezni trup označiti z neponovljivo oznako.
- d) Drobovine uplenjenih divjih prašičev ni dovoljeno odstranjevati iz živali na terenu; uplenjene divje prašiče je treba dostaviti v imenovani in odobreni obrat za obdelavo in predelavo uplenjene divjadi, ob preprečevanju iztekanja telesnih tekočin, vključno s krvjo (v plastičnih vrečah).
- e) Po obdelavi trupa uplenjenega divjega prašiča je treba prostor in uporabljeno opremo (vključno s prevoznimi sredstvi) oprati in razkužiti z odobrenimi razkužili.

- f) Živalske stranske proizvode je treba zbirati in obdelati/predelati v skladu z Uredbo (ES) št. 1069/2009.
- g) Biovarnostne ukrepe morajo izvajati vse osebe, ki iščejo trupe poginulih divjih prašičev in ravnajo z njimi, da se prepreči morebitna kontaminacija prevoznih sredstev, dvorišč in zgradb.

3.1.5. Vzorčenje divjih prašičev v državah članicah, zajetih v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU:

- a) Načelo vzorčenja v celotni državi (v območjih, določenih v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU, in v območjih, prostih APK, znotraj iste države članice) mora temeljiti na okrepljenem pasivnem uradnem nadzoru: preskus qRT-PCR za dokaz prisotnosti APK se izvede na vsakem najdenem trupu poginulega divjega prašiča, in na vsakem bolnem divjem prašiču.

V območjih, vključenih v Delih II in III Priloge k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU, se lahko pri vzorčenju sočasno na istem kraju najdene skupine poginulih divjih prašičev pripravi zbirni vzorec za preskušanje PCR iz reprezentativnega vzorca skupine.

- b) Dodatno vzorčenje (za aktivni uradni nadzor) uplenjenih divjih prašičev se izvede, kakor je določeno v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU. V območjih v Delu I Priloge k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU je treba vse uplenjene divje prašiče, za katere se načrtuje odvzem iz zadevnega območja, podrediti preskušanju za dokaz APK (qRT-PCR). V območjih v Delih II in III Priloge k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU pa je treba vzorčiti vse uplenjene divje prašiče, in vse najdene trupe poginulih divjih prašičev, in vse bolne divje prašiče (100-odstotno vzorčenje in preskušanje z metodo qRT-PCR). Divje prašiče, uplenjene v teh območjih, je dodatno treba podrediti preskušanju za dokaz prisotnosti protiteles proti virusu APK.
- c) Odvzem krvnih vzorcev (organov, če krvni vzorci niso na voljo) se zahteva samo od uplenjenih divjih prašičev.

3.1.6. Odstranjevanje trupov divjih prašičev v državah članicah, zajetih v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/709/EU:

- a) Iskanje trupov poginulih divjih prašičev ter neškodljivo odstranjevanje se izvajata vsaj v območjih, navedenih v Prilogi k Izvedbenemu sklepu Komisije 2014/709/EU, in v katerem koli območju s tveganjem, kakor ga opredeli pristojni organ. Vpliv tega ukrepa je toliko učinkovitejši, kolikor hitreje po poginu se odstrani trup poginulega divjega prašiča.
- b) V primeru detekcije APK v neokuženem območju je treba pasivno odkritje trupa(ov) dopolniti z aktivnim iskanjem, ki ga izvajajo strokovnjaki v žariščih, ki jih določi pristojni organ.

- c) Odstranjevanje trupov poginulih divjih prašičev se izvede bodisi z zakopavanjem, s prevozom v kafilerijo, ali s sežigom (pod nadzorom pristojnih veterinarskih organov). Dovoljena je uporaba ustreznih kemikalij za lokalno razkuževanje.

3.1.7. Ponavljajoče se kampanje ozaveščanja:

- a) Te kampanje je treba predvideti za lovce, za obveščanje o novi strategiji in načrtovanih ciljih, za spodbujanje udeležnosti lovcev pri izvajanju strategije. Poudarek mora biti na nujnem upoštevanju biovarnostnih ukrepov med lovom ter na omejitvah za premike proizvodov, pridobljenih od divjih prašičev.
- b) Posebno informativno gradivo mora biti na voljo v glavnih tranzitnih območjih (v pristaniščih, na letališčih in na glavnih komunikacijskih oseh), da obvešča lovce in potnike o prepovedih, uveljavljenih z regionalizacijo zaradi APK.

3.1.8. Ukrepi v širšem območju za srednjeročne ukrepe (ŠOSU) / Wider Area for Medium Term Actions (WAMTA):

Cilj v ŠOSU mora biti programirano zmanjševanje populacije divjih prašičev. Ukrepi morajo obsegati:

- a) Dovoljeno je polagati vabe (krmljenje divjih prašičev, ki ni namenjeno njihovi prehrani; omejena razpoložljivost krme za privabljanje divjih prašičev samo za namene lova, ki ne sme preseči 10 kg/km²/mesec).
- b) Prepovedano je krmljenje divjih prašičev za ohranjanje njihove populacije.
- c) Spodbuja se ciljno usmerjeni uplen odraslih in skoraj odraslih samic.
- d) Splošni uplen mora biti uravnotežen med samci in samicami (vsakih po 50 %). Prednost pri doseganju kvot imajo odrasle in skoraj odrasle samice.
- e) Načelo vzorčenja mora temeljiti na okrepjenem pasivnem uradnem nadzoru: preskus qRT-PCR za dokaz prisotnosti APK se izvede na vsakem najdenem trupu poginulega divjega prašiča, in na vsakem bolnem divjem prašiču. Za okrepitev pasivnega uradnega nadzora se lahko izvaja aktivno patroljiranje (usposobljenega osebja) za odkrivanje trupov poginulih divjih prašičev.

Priloga

KLJUČNA SPOROČILA ZA ŠIRJENJE OZAVEŠČENOSTI PO DRŽAVAH ČLANICAH⁷, ⁸.

POMEMBNOST BOLEZNI:

APK je uničujoča, običajno smrtna, infekcijska/kužna bolezen domačih in divjih prašičev; predstavlja resno nevarnost za rejce prašičev po vsem svetu; ne vpliva na ljudi niti na druge živalske vrste, vendar proti APK ni niti zdravilo niti cepiva. APK lahko povzroči hude zdravstvene posledice za farme, prekinitve mednarodne trgovine z živalskimi proizvodi ter obsežno gospodarsko škodo. Reja prašičev spada med gospodarsko najpomembnejša področja živinoreje EU.

- Predstavlja 8,5 % celotne proizvodnje kmetijske industrije EU, najvišji odstotek v primerjavi s preostalim delom industrijske proizvodnje mesa (leto 2016, vir podatkov GD AGRI).
- Meso prašičev predstavlja 50 % celotne proizvodnje mesa EU (leto 2016, vir podatkov GD AGRI).
- Meso prašičev predstavlja največji izvoz od vseh vrst mesa, proizvedenega v EU, tj. 62 % vsega mesa, izvoženega iz EU (leto 2016, vir podatkov GD AGRI).
- Pri načrtovanju kampanj ozaveščanja je treba osvetliti pomembnost prašičereje na lokalni ravni, ne samo na ravni EU.

Kampanje ozaveščanja morajo temeljiti na dejstvih (npr. APK ubija domače in divje prašiče, lahko ogrozi preživetje rejcev prašičev, lahko povzroči močan upad ali celo iztrebljenje lokalne populacije divjih prašičev) in informirati, izobraževati in motivirati vse interesne skupine, da se poveča uradni nadzor, poročanje, da se okrepi praksa preprečevanja APK, preprečevanja nadaljnjega širjenja APK, ter preprečevanje vnosa APK v nova območja.

Posebno pozornost je treba nameniti razlogom in koristim, ki jih imajo interesne skupine, če ukrepajo, in slabosti, če se ukrepi proti APK ne izvedejo.

Komunikacija mora biti pogosta, pravilno je treba izbrati različne komunikacijske kanale. Ustvariti je treba priložnosti za povratne informacije od slušateljev kampanje ter za njihovo oceno.

Kampanje ozaveščanja je treba periodično revidirati, za upoštevanje novih informacij. Vsako kampanjo ozaveščanja je treba ustrezno prilagoditi ciljnim slušateljem. V glavne ciljne skupine morajo biti vključeni:

1. VETERINARJI (javni in zasebni)

Zakaj je APK treba zaustaviti?

- APK predstavlja resno grožnjo za rejo domačih prašičev.
- Proti APK ne obstaja nobeno zdravilo ali cepivo.
- APK lahko povzroči obsežno gospodarsko škodo.

Katere ukrepe morajo veterinarske službe uvesti za ustavitev APK?

- Izvajati uradni nadzor.
- Zagotavljati pregledno in takojšnje poročanje o vsakem sumu APK.

⁷ http://web.oie.int/rr-europe/eng/regprog/en_ASF_depository.htm#ASFcampaignmaterial

⁸ https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulatory_committee/presentations_en

- Prispevati h kampanjam ozaveščanja ter spremljati kampanje ozaveščanja.
- Uporabljati biovarnostne ukrepe med posameznimi obiski gospodarstev (biohigienske ukrepe)⁹.
- Zagotavljati biovarnost na gospodarstvih ter dajati nasvete o biovarnosti⁴ na gospodarstvih.

Predlagana komunikacijska orodja:

- Tiskovni material, članki, medijski zakup v specializiranih revijah in regionalnih/lokalnih medijih.
- Tiskani material: posterji, letaki, informativni listi, ki se ciljno razpošiljajo veterinarskim združenjem.
- Organizacija dogodkov, seminarjev, usposabljanj, posvetovanj, za ta cilj.
- Spletne mreže ter družbeni mediji.
- Kratki video filmi in animacije – samo če se razpošiljajo ciljnim skupinam.

2. REJCI ŽIVALI

Zakaj je APK treba zaustaviti?

- APK predstavlja resno grožnjo za rejo domačih prašičev.
- APK lahko povzroči obsežno gospodarsko škodo (neposredno in posredno).
- APK lahko ogrozi preživetje rejcev prašičev.

Katere ukrepe morajo uvesti rejci živali za ustavitev APK?

- Sporočati znake in simptome APK ali neobičajno smrtnost prašičev.
- Zagotavljati, da se vsi ostanki hrane shranjujejo v zatesnjenih kontejnerjih za odpadke, in da se z njimi ne krmijo domači in divji prašiči.
- Zagotavljati in okrepiti biovarnost⁴ na ravni kmetijskega gospodarstva, kakor se dogovorijo s pristojnim organom.

Predlagana komunikacijska orodja:

- Tiskovni material, članki, medijski zakup v specializiranih revijah in regionalnih/lokalnih medijih.
- Tiskani material: posterji, letaki, informativni listi, ki se ciljno razpošiljajo združenjem rejcev živali / kmetovalcev.
- Organizacija dogodkov, seminarjev, usposabljanj, posvetovanj, za ta cilj.
- Spletne mreže ter družbeni mediji.
- Kratki video filmi in animacije – samo če se razpošiljajo ciljnim skupinam.

3. LOVCI

Zakaj je APK treba zaustaviti?

- APK je treba zaustaviti, da se preprečijo omejitve ali prepoved lova v primeru okuženih območij.
- Zaradi prisotnosti APK lahko populacije divjih prašičev močno upadejo ali se celo iztrebijo.

⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control-measures_asf_wrk-doc-sante-2015-7113.pdf

Katere ukrepe morajo uvesti lovci za ustavitev APK?

- Sodelovati morajo s pristojnim organom pri iskanju in sporočanju najdenih trupov poginulih divjih prašičev.
- Čistiti in razkuževati opremo, oblačila, prevozna sredstva in trofeje na kraju samem, in vedno, preden zapustijo zadevno območje.
- Eviscerirati uplenjene divje prašiče v posebej imenovanem območju za obdelavo in predelavo trupov uplenjene divjadi, znotraj lovišča.
- Prispevati k postopnemu zmanjševanju gostote populacije divjih prašičev v območjih, ki jih APK še ni prizadela, vključno s ciljnim uplenom odraslih in skoraj odraslih samic divjih prašičev.
- Prepovedano je krmiti divje prašiče prek leta (za ohranjanje njihove populacije).

Predlagana komunikacijska orodja:

- Tiskovni material, članki, medijski zakup v specializiranih revijah in regionalnih/lokalnih medijih.
- Tiskani material: posterji, letaki, informativni listi, ki se ciljno razpošiljajo lovskim združenjem, in so na voljo tudi na letališčih, železniških postajah, drugih transportnih križiščih, na državni meji, in v naravnem okolju v bližini območij z divjimi prašiči.
- Organizacija dogodkov, seminarjev, usposabljanj, posvetovanj, za ta cilj.
- Spletne mreže ter družbeni mediji.
- Kratki video filmi in animacije – samo če se razpošiljajo ciljnim skupinam.

4. SPLOŠNA JAVNOST (vključno s potniki ter prevozniki hrane in krme)

Zakaj je APK treba zaustaviti?

- Za aktivno udeležbo pri zaščiti zdravja živali ter preživetja rejcev domačih prašičev.
- Za aktivni prispevek k zaustavitvi APK, ker povzroča obsežno gospodarsko škodo.
- Za izpolnjevanje zakonodajnih določb.

Katere ukrepe mora uvesti splošna javnost za ustavitev APK?

- Z ozemelj zunaj EU ne vnašajte v državo živih prašičev ali proizvodov, pridobljenih od prašičev (svežega mesa prašičev, hlajenega ali zamrznjenega mesa prašičev, klobas, soljenega mesa ali šunke, maščobe/masti, pridobljene od prašičev).
- Meso prašičev in druge proizvode, pridobljene od prašičev, je iz območij pod omejitvami zaradi APK v državo dovoljeno vnesti samo, če so označeni z ovalno označbo EU.
- Ne puščajte hrane v območjih, dostopnih divjim prašičem.

Predlagana komunikacijska orodja:

- Spletne mreže ter družbeni mediji.
- Kratki video filmi in animacije – se prikazujejo splošni javnosti med potovanjem – na letališčih, železniških postajah ter drugih transportnih križiščih, na državni meji, v naravnem okolju v bližini območij z divjimi prašiči, in v supermarketih.
- Tiskovni material, članki, medijski zakup v specializiranih revijah o potovanjih, prehrani, ali v okoljskih revijah.
- Tiskani material: posterji, letaki, informativni listi, ki so na voljo na letališčih, železniških postajah, drugih transportnih križiščih, v supermarketih, in v naravnih parkih.